

РЕКОМЕНДОВАНО НМЦ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУПУТНИК

В. ФЕДІЄНКО

БУКВАРЯ



Василь Федієнко

БУКВАРЯ

ЧИТАЙЛИК

РЕКОМЕНДОВАНО
ДІТЯМ
ВІД 4,5 РОКІВ



докладні посторінкові рекомендації

НОВИНКА: СУЧАСНА КОМПЛЕКСНА МЕТОДИКА

НАВЧАННЯ УСНОГО Й ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ

ШАНОВНІ БАТЬКИ ТА ПЕДАГОГИ! А ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО

Використовуючи цей посібник разом із «Букварем» В. В. Федієнка (чи з іншими букварями), ви зможете:



- ❁ Забезпечити комплексне навчання дитини читання й письма — двох базових компонентів писемного мовлення.
- ❁ Дати дитині змогу здійснювати усвідомлене вивчення рідної мови. Дитина не просто навчиться читати й писати, але зможе розрізняти такі поняття, як звук, буква, склад, наголос, види слів, структура слів і речень тощо, та оперувати ними.
- ❁ Зробити заняття цікавими, різноманітними й очікуваними завдяки вдало підібраним вправам, чудовому ілюстративному та мовленнєвому матеріалу.

А ще ви зможете запропонувати дитині нові вправи, самостійно розроблені на базі **унікальної добірки типових завдань**, наведених у цьому посібнику.

Отже, не вагайтеся — і сміливіше до роботи, але спочатку

КІЛЬКА ПОРАД:

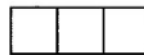
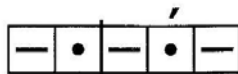
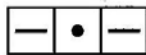
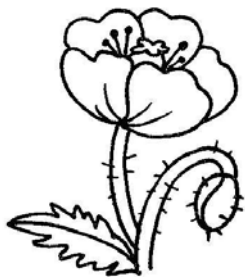
1. Дотримуйтеся принципу послідовності. Працюйте за посібником від сторінки до сторінки, від завдання до завдання.
2. Запобігайте перевтомі. За появи ознак стомленості, неуважності — робіть перерву. Краще займатися частіше, але не більше 15—20 хвилин поспіль.
3. Обов'язково заведіть окремий зошит, у якому дитина змогла б додатково потренуватися у написанні слів, речень, графічних елементів та фігур, зразки яких наведено на останній сторінці обкладинки.
4. Звертайте увагу на методичний матеріал наприкінці сторінок.
5. Обов'язково закінчуйте заняття на позитивних емоціях, відзначаючи найменші успіхи та досягнення вашого маленького трудівника.

БАЖАЄМО УСПІХІВ!

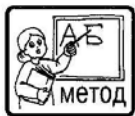
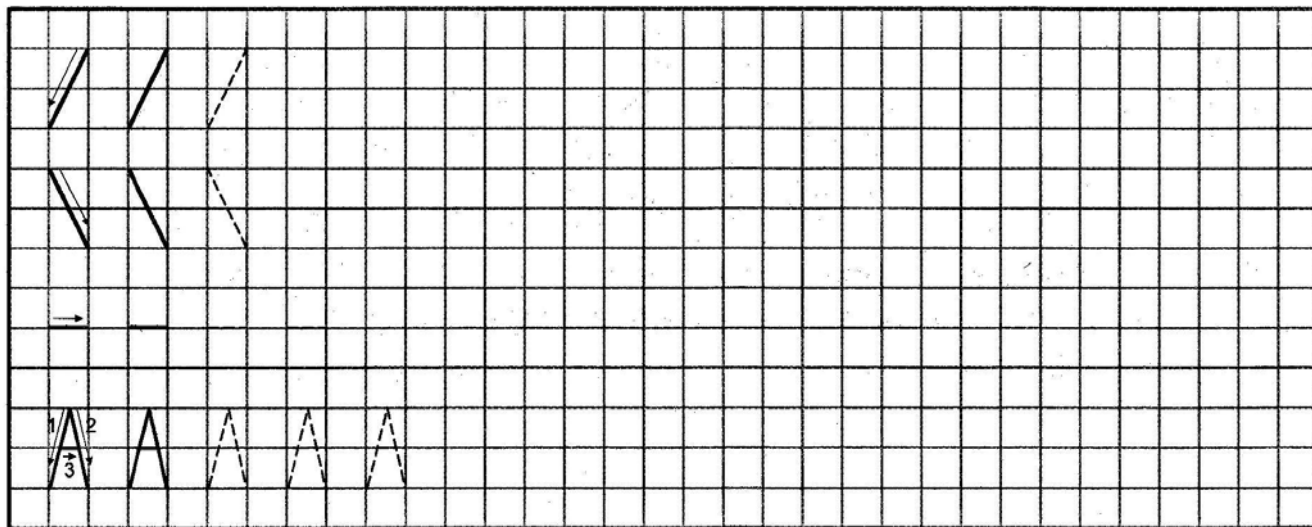


Зараз ми будемо вчитися складати звукові схеми слів. У таких схемах кожен звук записується не за допомогою літер, а спеціальними позначками. Голосні звуки позначаються кружечком, ось так $\square \circ \square$.

Приголосні звуки позначаються рисочками, ось так $\square \text{—}$ чи ось так $\square \text{—} \text{—}$. Однією рисочкою позначаються тверді приголосні звуки, двома — м'які приголосні¹. Ось поглянь, як записуються звукові схеми до слів «мак» та «банан». Спробуй сам, разом з батьками, записати звукову схему до слова «лев». Розфарбуй малюнки.



А зараз — дуже відповідальний момент: ми починаємо навчатися писати букви. Спочатку ми будемо писати їх по клітинках².

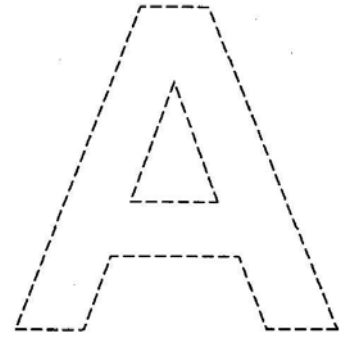


1. Правила поділу слів на склади та поділу приголосних звуків на тверді та м'які подано на початку книги. Поволі привчайте дитину розрізнявати на слух тверді та м'які приголосні, обираючи для цього легкі приклади (слова, які не містять винятків). Аналізуйте, скільки у слові складів, скільки звуків у кожному складі.

Який перший звук у складі? Голосний він чи приголосний? Який другий звук? Якщо приголосний, то твердий він чи м'який? Будьте готові до того, що спочатку ви будете робити звуковий аналіз практично самі, потроху залучаючи дитину:

2. Обов'язково заведіть спеціальний зошит у клітинку, у якому дитина змогла б додатково відпрацьовувати написання букв і буквених елементів. Підпишіть зошит друкованими літерами. Виховуйте у дитини серйозне ставлення до підручника та зошита з самого початку.

- ❁ Обведи і розфарбуй червоним кольором букву «а». Який звук позначає ця буква: голосний чи приголосний? Чим відрізняються голосні та приголосні звуки? Чи можна проспівати приголосний звук? А голосний? Чи розкритий у тебе ротик, коли ти вимовляєш звук [а] та інші голосні звуки? Чи стуляється ротик при вимові [м], [д], [ш] та інших приголосних звуків?

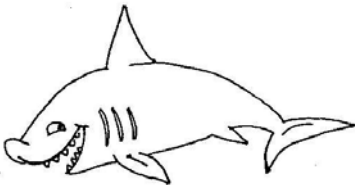
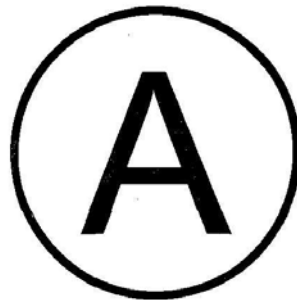
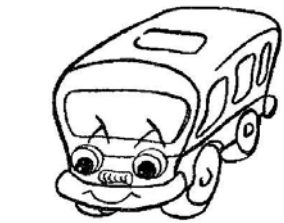


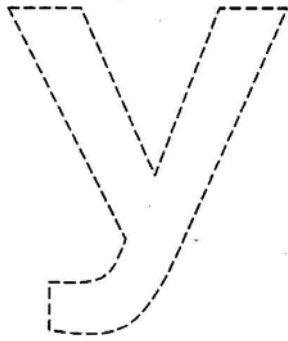
- ❁ Послухай віршик. Розфарбуй малюнок.



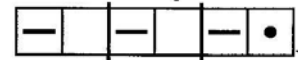
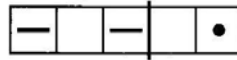
Голосиста буква «а»
Нашу книжку відкрива.
Попереду вона йде,
Букви всі до нас веде.
Як веселочка жива,
З букв складаються слова.

- ❁ Розфарбуй ті предмети, назви яких починаються з букви «а». З'єднай їх стрілочками з буквою «а».





✿ Дopiши вiдсутнi позначки у звукових схемах до слiв «курка» та «папуга».



✿ Послухай скоромовку, пiдкресли вiсi букви «у» у вiршику.

Уранці Уляна Уласа
Ураз умивать узялася.
Улас утікав, ухилився:
Учора уже умивався!

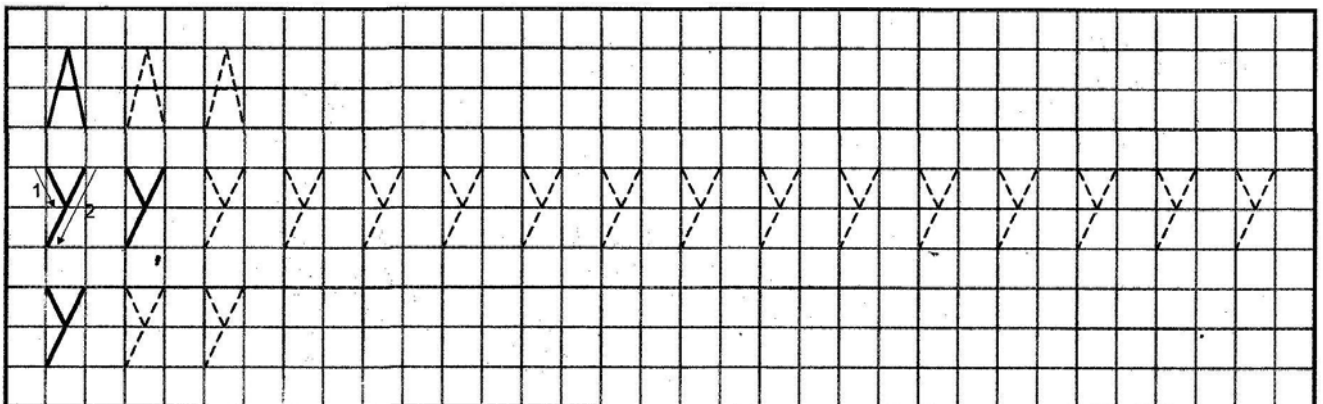
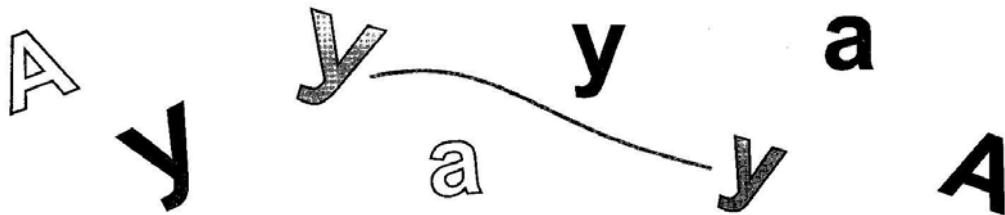


✿ Закресли зайві букви у рядках.

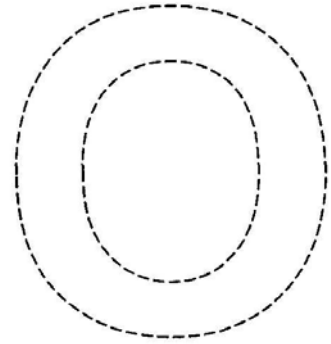
ААААУАА
аауаааа

ууууаууу
уууууАУ

✿ З'єднай вiдповiднi великi та маленькi букви за зразком.

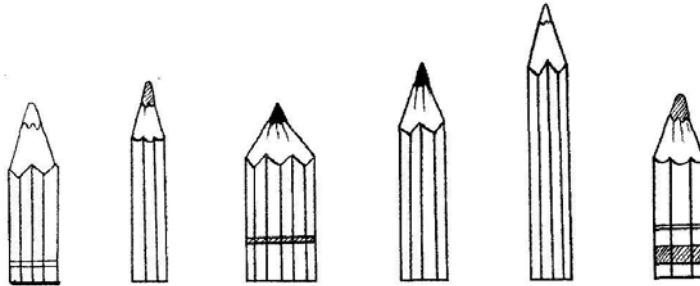


❁ Розглянь малюнок. Як ти гадаєш, хто з дівчаток вимовляє зараз звук [а], хто звук [о], а хто звук [у]? Чому ти так гадаєш? Вимови перед дзеркалом ці звуки. Стеж, як відкривається твій ротик.

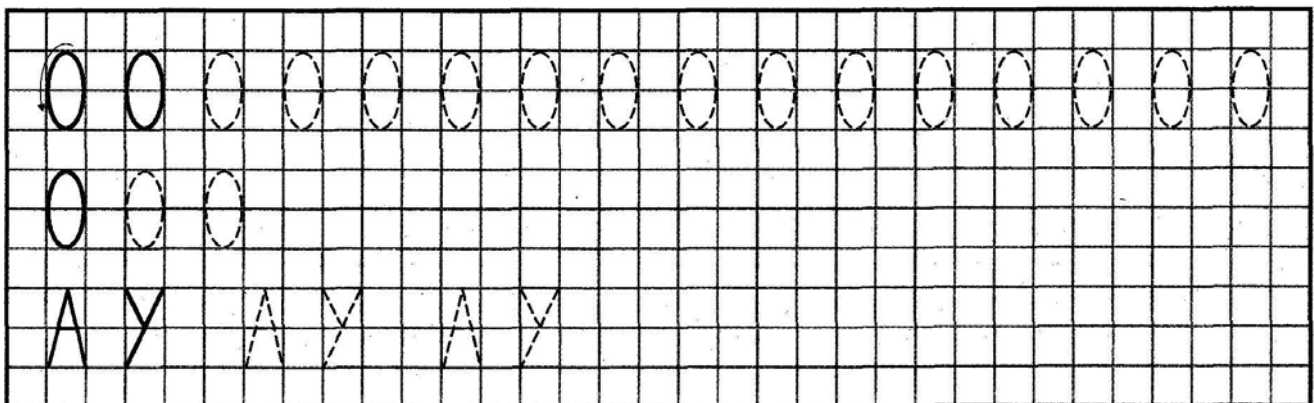
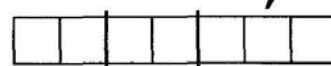
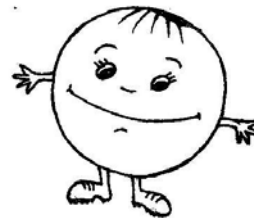
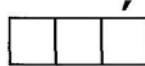
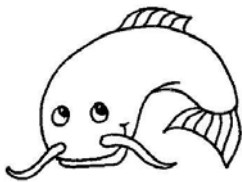


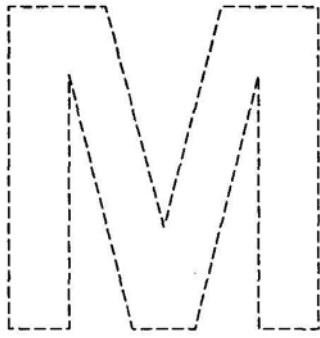
❁ Відгадай загадку. Розфарбуй найтовстіший олівець червоним кольором, а найдовший — синім.

Довгі палички кругленькі — сині, жовті, червоненькі,
На папері походили, кольори свої лишили.
Звуться палички оці: кольорові... (олівці)



❁ Запиши звукові схеми до слів «сом», «оса», «колобок».

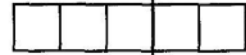
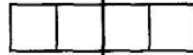
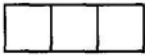




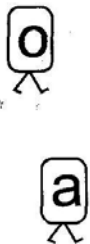
Обведи і розфарбуй синім кольором букву «м». Який звук позначає ця буква? Звук [м] голосний чи приголосний? Згадай, чим відрізняються голосні та приголосні звуки. Вимов перед дзеркалом звук [м]. Чи стуляється у тебе при цьому ротик? Чи стуляється ротик при вимові звуків [а], [о], [у]?



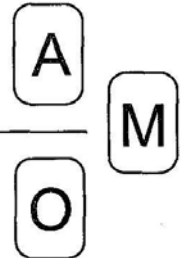
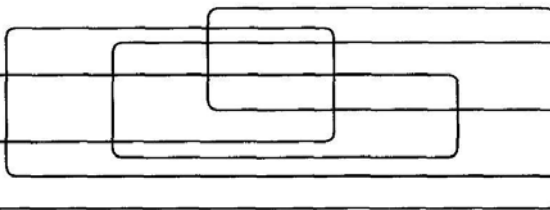
Запиши звукові схеми до слів «дим», «зима», «мавпа».



Покажи стрілочкою, якою стежкою має піти кожна з маленьких букв, щоб дістатися до своїх великих подруг.

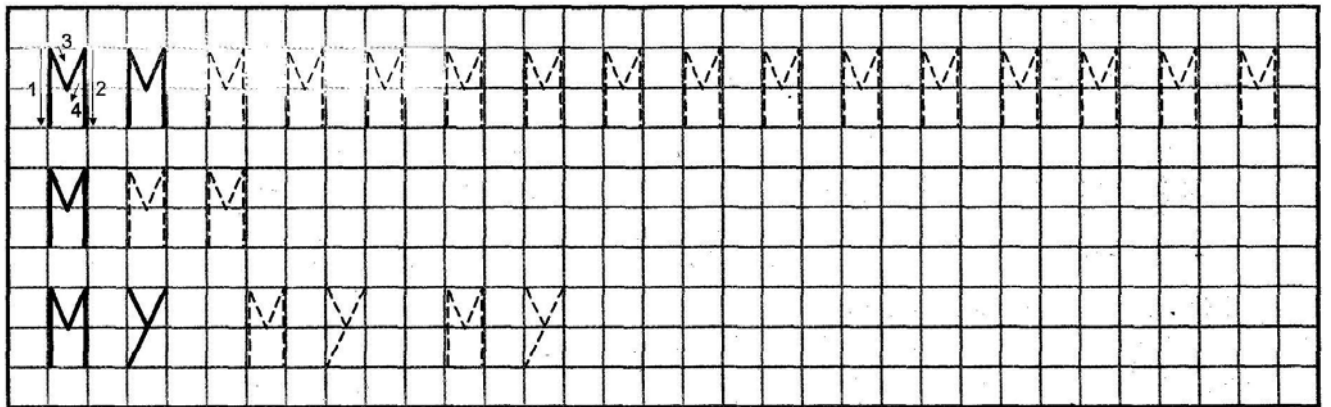


①
②
③



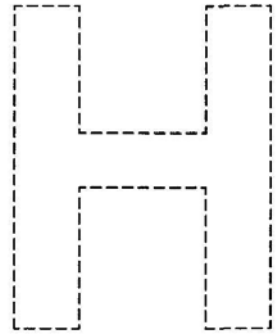
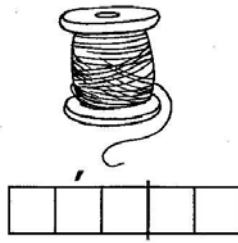
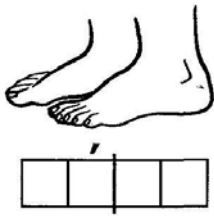
Закресли неправильно написані букви.

А У М А ь у ш а о



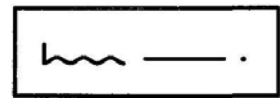
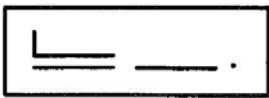
Для деяких дітей є оптимальним чергування вправ на читання та письмо впродовж одного заняття, для інших більш ефективним є послідовне виконання таких вправ. Варто визначити послідовність вправ, оптимальну для вашої дитини, на першому етапі.

✿ Запиши звукові схеми до слів «ноги», «нитка».



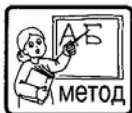
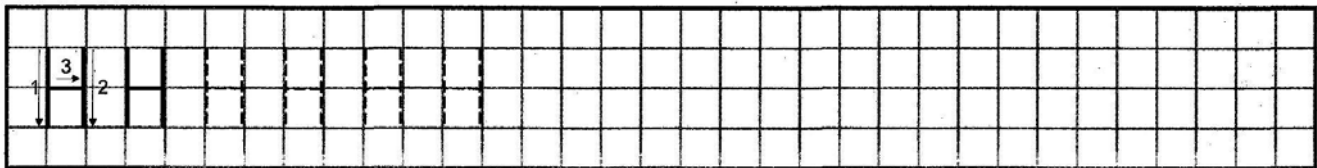
Ти вже знаєш, як записувати схеми слів. Ти також знаєш, що, коли ми розмовляємо, слова складаються у речення. Наприклад: «Летить пташка. Червоне яблуко».

До цих речень також можна записати схеми. Ось поглянь, як це робиться:

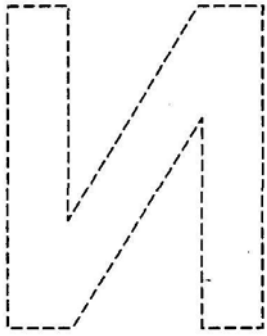


Поглянь, як позначається початок речення, як позначається кінець речення. Зверни увагу на те, що не всі слова позначаються однаково. Ось так позначаються слова — назви предметів . (Ці слова відповідають на питання: хто? що?). Ось так позначаються слова, які означають дію: бігти, летіти, стрибати тощо. (Ці слова відповідають на питання: що робити? що зробити?). Ось так позначаються слова, які означають ознаку (червоний, солодкий, теплий тощо).

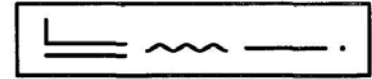
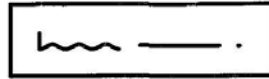
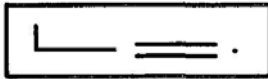
✿ Розфарбуй фрагменти з буквою «н» синім кольором, з буквою «м» — жовтим, з буквою «о» — червоним, а з буквою «у» — фіолетовим кольором. Яка квітка найбільше тобі подобається?



1. Потренуйтеся разом із дитиною: хай малюк визначить, які слова є назвами предметів, які позначають дію, а які — ознаки.
2. Попросіть дитину, подивившись навколо, назвати кілька предметів (стіл, вікно, дерево тощо), разом з нею доберіть до кожного предмета кілька слів-ознак (великий, маленький, прозорий, високий тощо). Зробіть розминку, під час якої називайте слова, що позначають дію (нахилитися, стрибати, бігати тощо).
3. Називаючи різні слова, попросіть дитину визначити їх вид та вказати на відповідне позначення: , , .



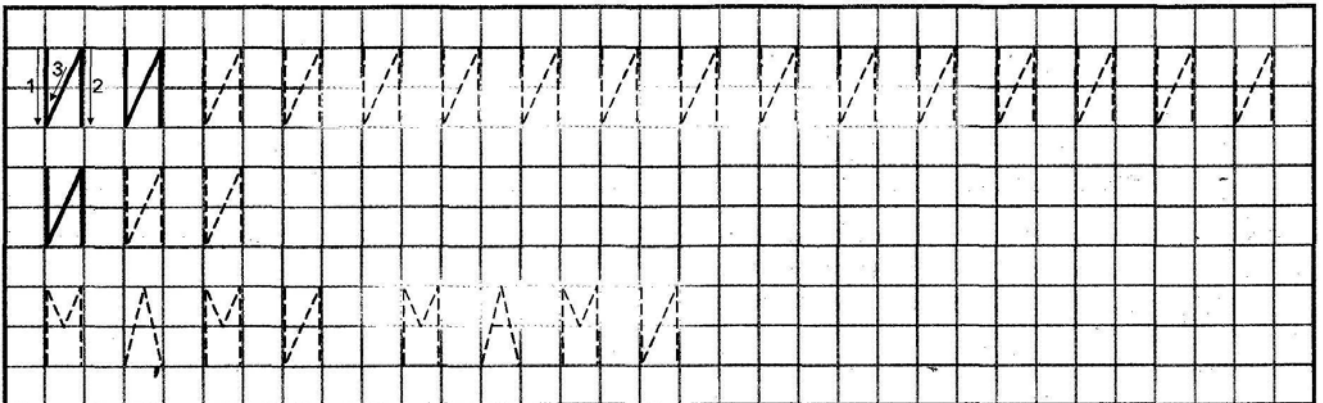
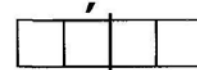
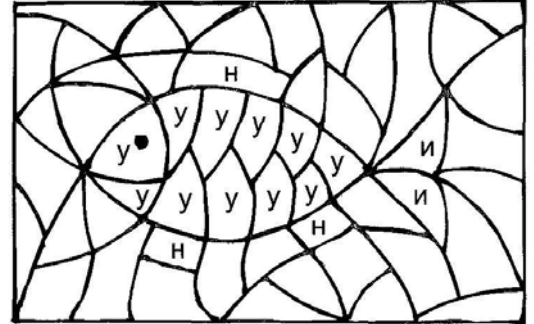
Яким кольором ти розфарбуєш букву «и»?
Чому? Розглянь малюнки та схеми речень.
Як ти гадаєш, де схема до речення
«Хлопчик іде.»? Де схема до речення
«Старенький дідусь.»? Де схема до речення
«Спить маленька дівчинка.»? З'єднай
відповідні схеми речень із малюнками.



Скажи, у реченні «Спить маленька дівчинка.» що позначає перше слово:
ознаку чи дію? Яке друге слово у реченні? Що воно позначає: дію чи ознаку?
Покажи на схемах інших речень, які слова позначають дію, які — ознаку.
Чи знаєш ти, які знаки, окрім крапки, можуть позначати кінець речення?



Розфарбуй фрагменти з літерою
«и» червоним кольором,
з літерою «у» — зеленим,
з літерою «н» — жовтим кольором.
Решту малюнка зафарбуй
блакитним кольором.
Що з'явилося на малюнку?
Запиши звукову схему до слова «риба».



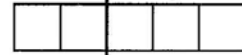
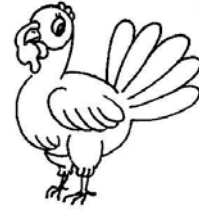
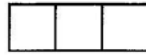
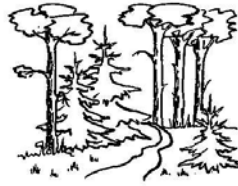
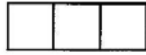
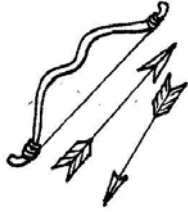
метод

Починайте кожне заняття з повторення набутих дитиною знань щодо видів звуків та слів, поділу слів на склади тощо.



Запиши звукові схеми до слів «лук», «ліс» та «індик».

Зверни увагу на те, що приголосний звук [л] у слові «лук» твердий, а у слові «ліс» — м'який. Порівняй, як звучить [л] у цих словах. Згадай, як позначається у звукових схемах м'який приголосний звук.



Розфарбуй букви, що позначають приголосні звуки, синім кольором, а букви, що позначають голосні звуки, — червоним кольором. Згадай, чим відрізняються приголосні та голосні звуки.

А

М

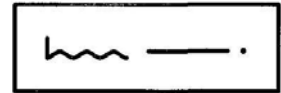
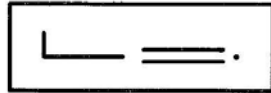
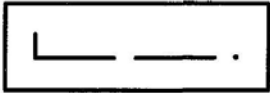
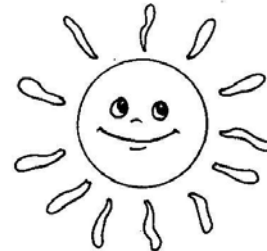
У

И

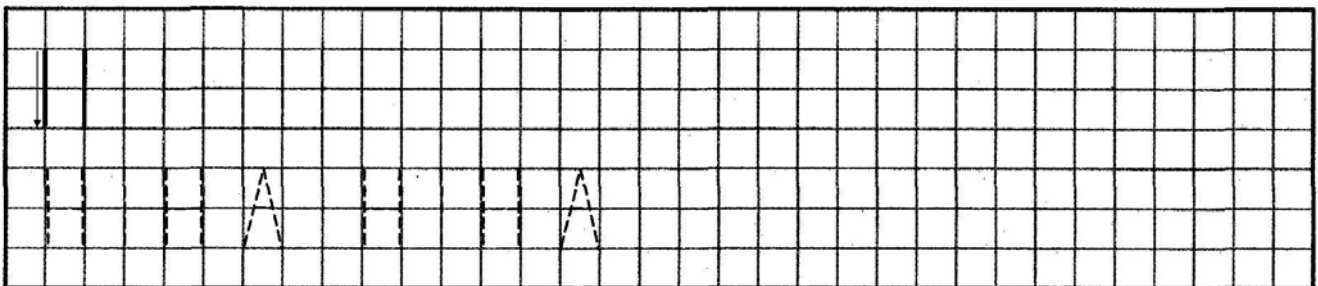
Н

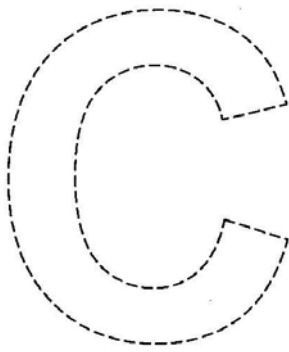


Добери відповідні звукові схеми до речень: «Хлопчик малює.», «Тепле сонечко.». З'єднай ці схеми з малюнками.



Скажи, як на схемах позначається перше слово. Які знаки можуть стояти наприкінці речень? Згадай, які три види слів ти знаєш. До яких видів належать слова: дівчинка, літак, хлопчик, їсти, бігти, летіти, смачний, швидкий, жовтий, зелений?





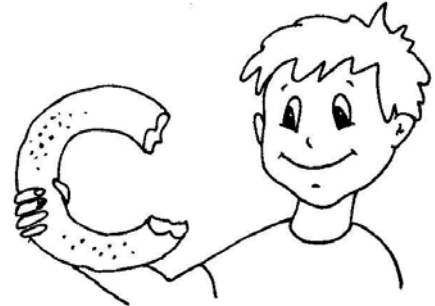
✿ Запиши звукові схеми до слів «сік», «слон», «сосна».
Розстав наголоси. У якому слові звук [с] м'який?



✿ Ти, мабуть, знаєш, що в лісі на деревах мешкають жуки-короїди. Це шкідники, які їдять кору дерев. А у казковій Країні Знань є жуки-буквоїди. Один із них був тут і наробив лиха. Домалюй букви, які він пошкодив.

М А У С Н И

✿ Послухай віршик. Склади до малюнка речення за поданими схемами. Розфарбуй малюнок. Добери слова-ознаки до слова «бублик» (духмяний, хрумкий...). Підкресли у вірші всі букви «с».



Буква «ес», буква «ес»,
Усміхається Олесь.
Мов півбублика смачного —
І чого це він не весь?!

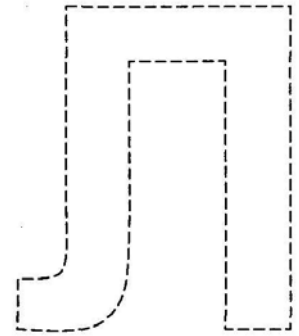
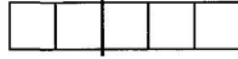
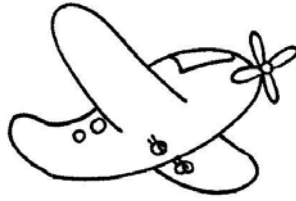
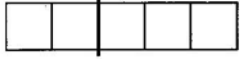
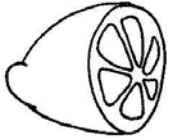
✿ Впиши пропущені букви у слова.

СОМ

СИН

С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	С	С
С	С	С													
С	И	Н	С	И	Н										

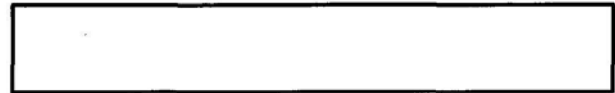
✿ Запиши звукові схеми до слів «лимон» та «літак». Розстав наголоси. Розфарбуй малюнки.



✿ Розглянь малюнок. Прочитай речення. Запиши його схему. Яке слово у цьому реченні позначає дію? Підкресли його двома рисочками. Які слова позначають назви? Підкресли їх однією рисочкою. Склади за малюнком оповідання з трьох-чотирьох речень.

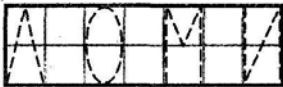


Ма-ма ми-ла Лі-ну. →

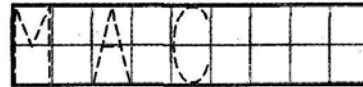


✿ Запиши нові слова, переставляючи букви. Прочитай нові слова.

3 4 1 2
МИ-ЛО

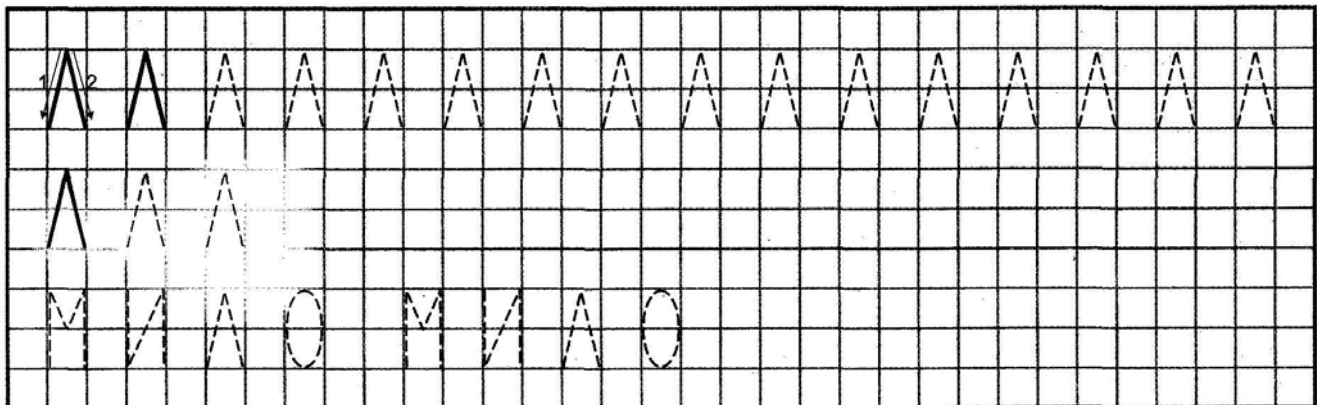
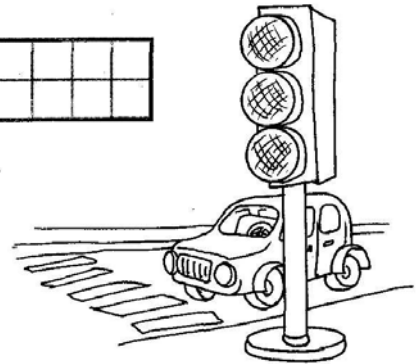


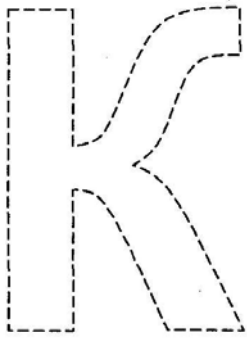
3 1 5 4 2
СІМО-ЛА





✿ Відгадай загадку. Розфарбуй малюнок.

Підморгне зеленим оком — ми йдемо,
Підморгне червоним оком — стоїмо! Що це?
(Світлофор)



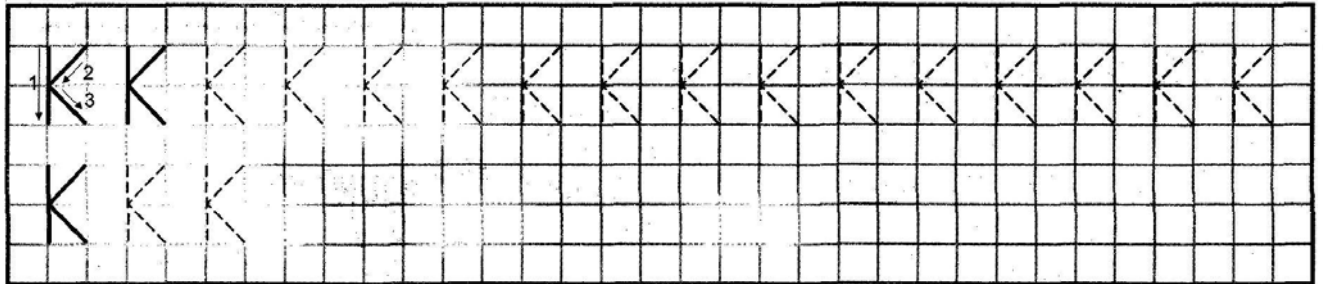



Ти вже знаєш, що є три основні види слів: слова-назви, слова-дії та слова-ознаки. Але є ще деякі слова, які не належать до цих видів і служать для зв'язку в реченні інших слів. Ми будемо позначати їх ось так .

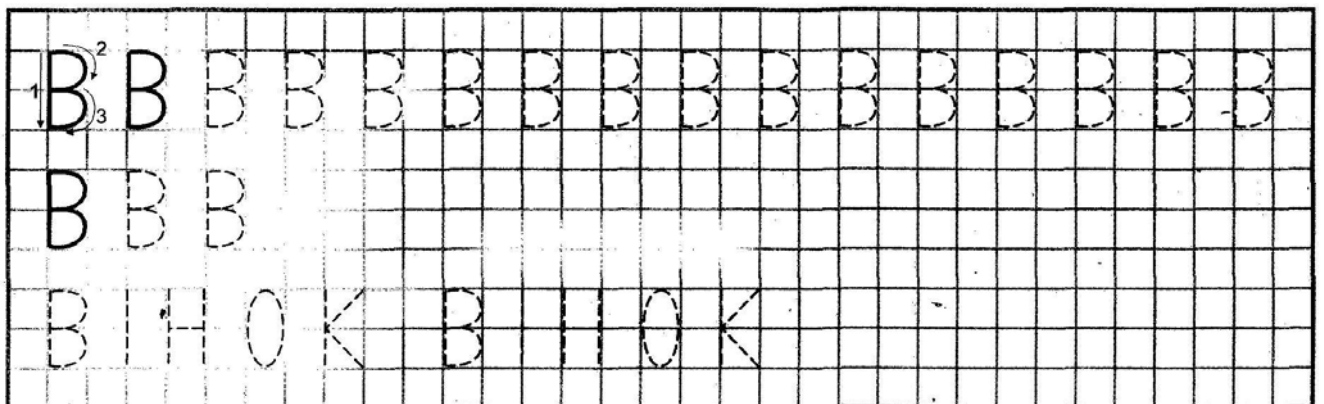
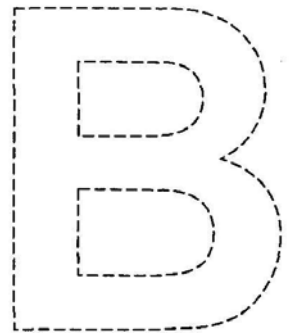
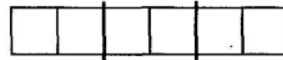
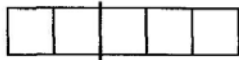
 Розглянь малюнок. Прочитай речення. Знайди слово, яке не позначає назву, дію чи ознаку, а служить для зв'язку слів у реченні. Покажи його на схемі речення. Склади оповідання за малюнком.



Ні-на у ма-ли-ні. →



 Запиши звукові схеми до слів «вінок» та «корова». Розстав наголоси.

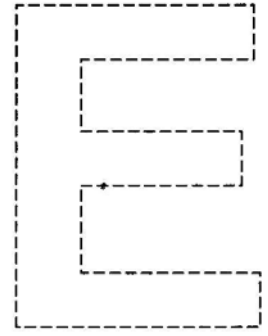


- ✿ Запиши звукові схеми до слів «колесо» та «лелека». Розстав наголоси. Чи пом'якшуються приголосні, які стоять перед звуком [e]?

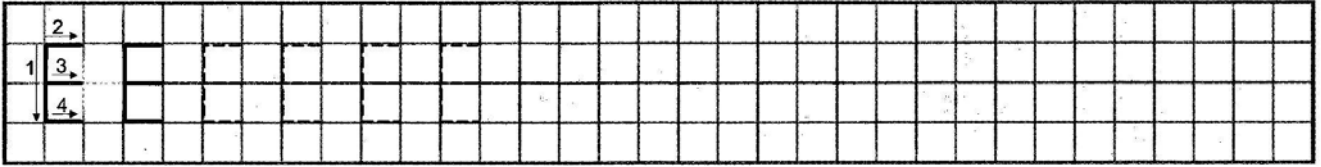
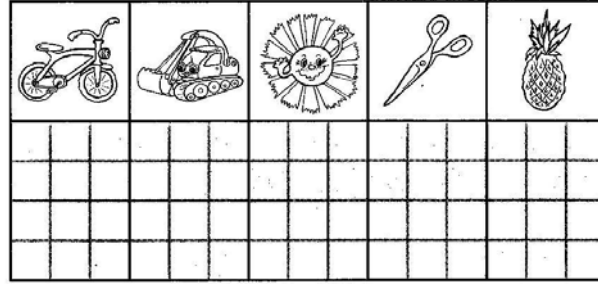
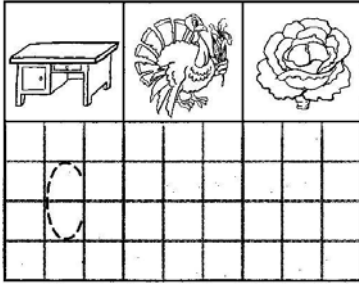


--	--	--	--	--	--

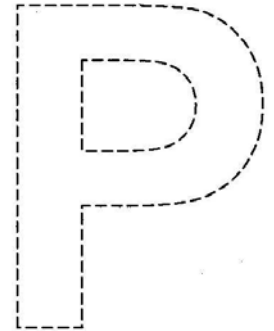
--	--	--	--	--	--



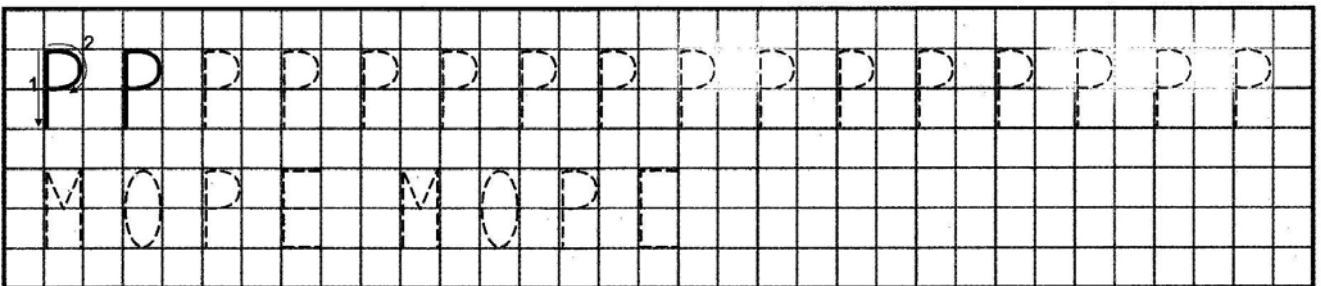
- ✿ Напиши під кожним малюнком букву, з якої починається його назва. Прочитай утворені слова.

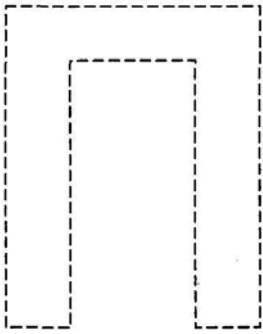


- ✿ Прочитай речення. Знайди слова, що служать для зв'язку інших слів у реченнях. Знайди слово, що позначає дію. Підкресли його двома рисочками.

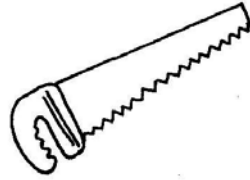


Ве|с-на у се-лі.
Ле-ле-ка сі|в на кле-н.





❁ Запиши звукові схеми до слів «пилка» і «пірат». Чим відрізняється звук [п] у цих словах?



--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

❁ Уважно прочитай слова. Підкресли букви, якими вони відрізняються.

ла-па пи-ка рі-ка ма-ло
ла-м-па пи-л-ка рі-п-ка ма-с-ло

❁ Прочитай слова, рухаючись за стрілочками. Починай читати з букв у темних квадратиках. Запиши слова, які ти прочитав.

П ← А → М

П → А → Л

↓ ↓ ↓

↑ ↑ ↓

А → П → І

У → С → К

↑ ↑ ↓

↑ ↑ ↓

У → К → Р

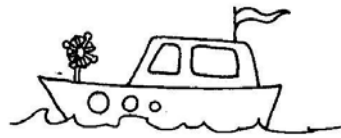
М → О → А

❁ Обведи кружечком правильно написані букви.

А Н Н С В Р П У

3																					
1	2																				

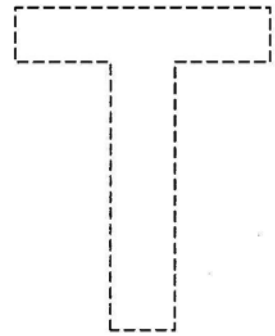
✿ Запиши звукові схеми до слів «молоток», «катер», «тарілка». Розстав наголоси.



--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

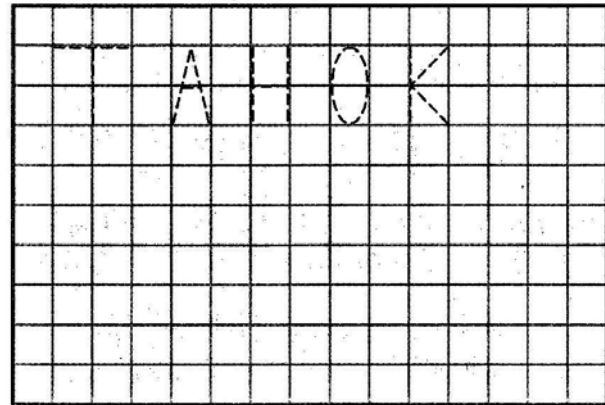
--	--	--	--	--	--	--	--



✿ Прочитай та запиши слова за зразком.

Та →
ра →
ві →

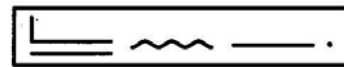
НОК



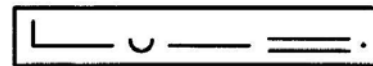
✿ Розглянь малюнок. З'єднай речення з відповідними схемами. Покажи у реченнях слова, які позначають дію, підкресли їх двома рисочками. Знайди слова, які позначають ознаку, підкресли їх хвилястою лінією. Покажи слова, які служать для зв'язку слів у реченні.



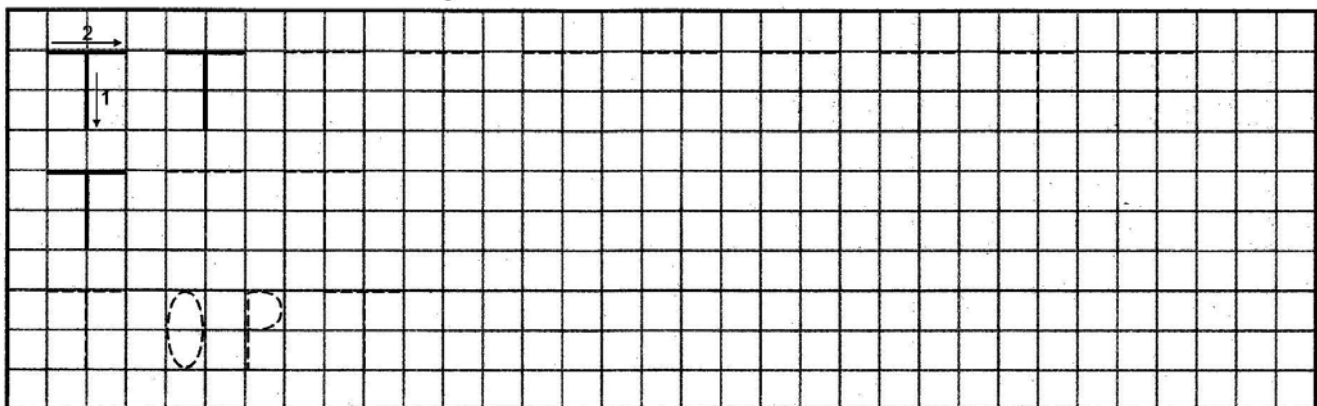
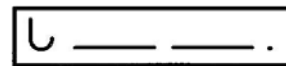
Та-то і Та-ра:с о-ра-ли.

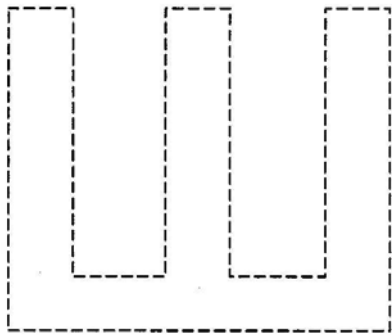


Грі-ло те:п-ле со-не:ч-ко.



На по-лі во-ро-ни.

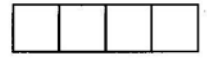
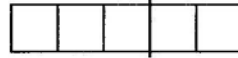
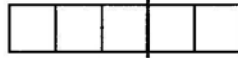




Запиши звукові схеми до слів «шишка», «шапка», «шість». Зверни увагу на те, що звук [ш] завжди твердий, а звук [т] у слові «шість» пом'якшується м'яким знаком.



6



Порахуй, скільки на малюнку букв «ш».



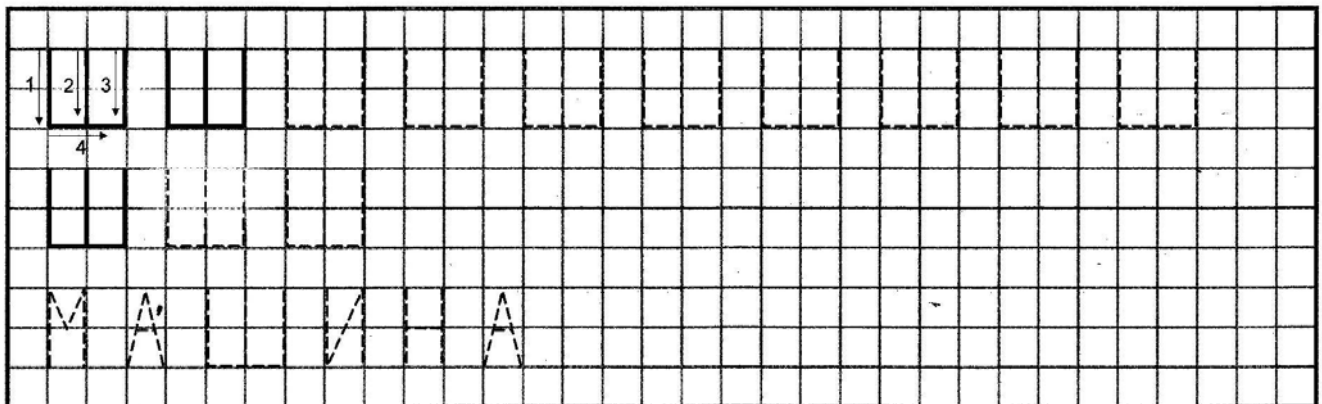
Послухай віршик. Підкресли букви «ш» у віршику. Чи знаєш ти, що означають слова «Україна», «українець», «український»? Якщо не знаєш — запитай батьків.

У мами доня з рожевим личком,
В чорнявих кісках — дві сині стрічки.
Співає доня, неначе пташка.
А працює, як та мурашка!
Танцює доня — немов пір'їнка,
Всім каже доня: «Я українка!»

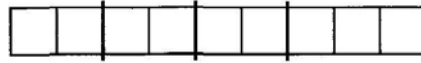
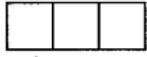
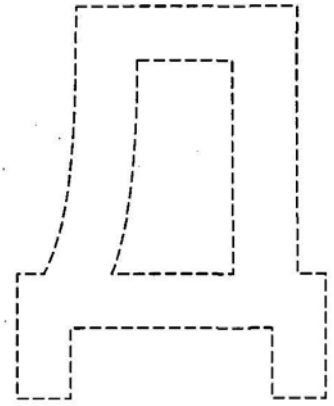


Вивчи скоромовку.

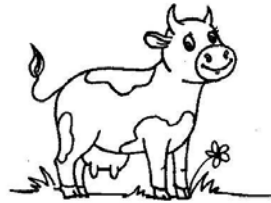
Мишка Наташка з'їла всю кашку.
Сумно без каші миші Наташі.



✿ *Запиши звукові схеми до слів «дім» та «велосипед».*



✿ *Уважно прочитай. Закресли зайві букви.*



СЛОУН

КОВРОВА

ЛІТОАК

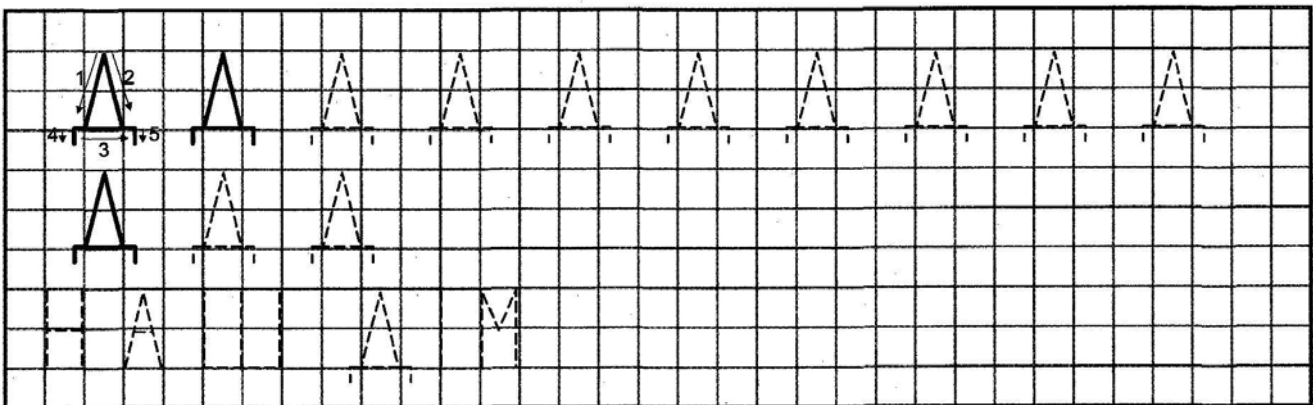
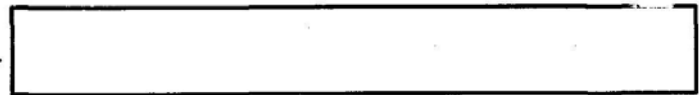
РАВІЛИК

✿ *Послухай віршик. Склади та запиши схему до першого речення.
Розкажи, що їсть дятел. Чим він корисний для дерев?*



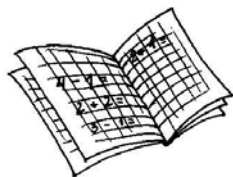
Добрий дятел жив на дубі.
Дзьобом він дерева длубав —
Де жука, де короїда
Роздобуде для обіду.
І самому йому смачно,
І дерева дятлу вдячні.

Добрий дятел жив на дубі. →





✿ Запиши звукові схеми до слів «зошит», «зірка». Чим відрізняється вимова звука [з] у цих словах?



--	--	--	--	--

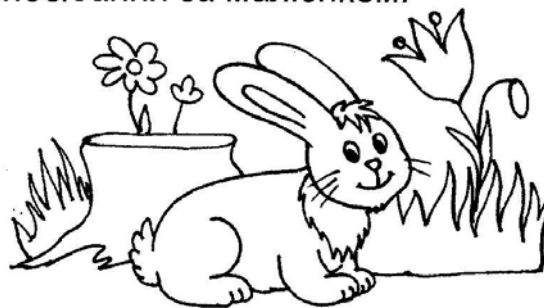


--	--	--	--	--

✿ Відгадай загадку. Склади невеличке оповідання за малюнком.

Я маленький, я вухастий,
Полохливий та пухнастий.
Я не бігаю — стрибаю,
Дуже куций хвостик маю.
Хто я?

(Заєць)



✿ З'єднай склади за зразком так, щоб отримати слова.

зи

ко

зір

за

за

ма

мок

ка

✿ Прочитай уважно. Підкресли букви, якими відрізняються слова.

ко-за

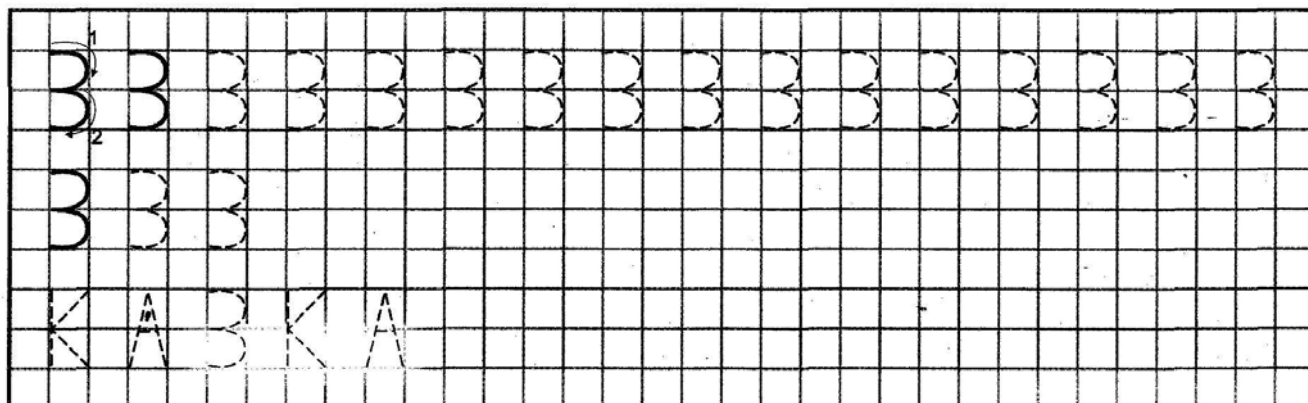
ло-за

ко-за

ко-за|к

ко-за

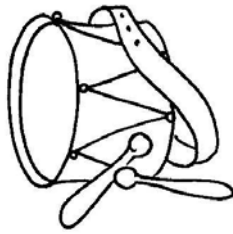
ко|б-за



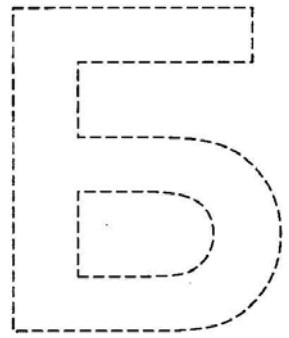
✿ Запиши звукові схеми до слів «білка» та «барабан».



--	--	--	--	--	--	--	--



--	--	--	--	--	--	--	--	--	--



✿ Утвори та запиши нові слова, переставляючи склади.

ра-но

бан-ка

на-сос

✿ Відгадай загадки.

Хутряна руденька шуба
Із сосни стриба на дуба,
Хвіст у неї, як мітла,
А сама на зріст мала.
Хата в неї гарна, тиха,
Взимку повно там горіхів.
На деревах любить жити.
Відгадайте, хто це, діти?

(Білка)



Коли хочеш ти читати — нас усіх повинен знати.

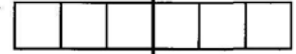
А коли ти нас не знаєш, то нічого не вгадаєш. Хто ми?

(Букви)

3															
1	2	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б
		Б	Б	Б											
		Б	О	Б	П										



✿ *Запиши звукові схеми до слів «гриб» та «гарбуз».*

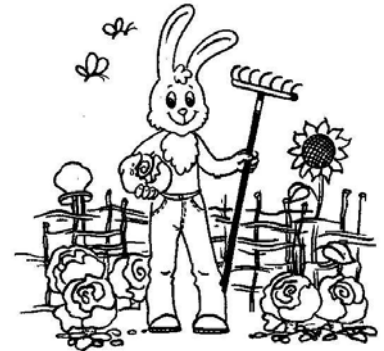


✿ *Відгадай загадку.*

В теплий дощик народився, парасолькою накритися.
Може б, з лісу пострибав, якби другу ногу мав.
Хто я? (Гриб)

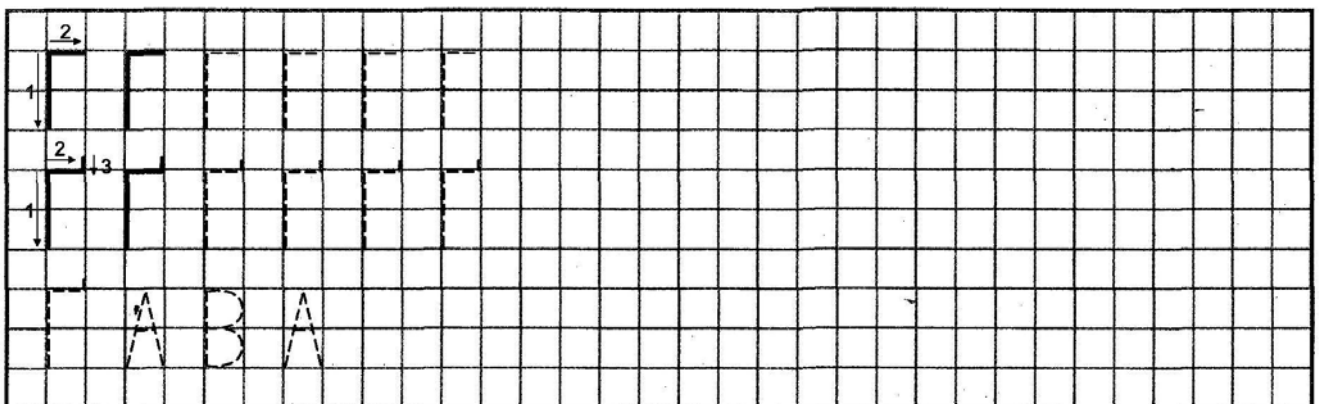
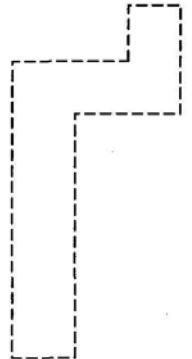
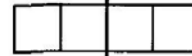
✿ *Прочитай віршик, рухаючись за стрілочками. Скажи, що позначає кожне слово: назву предмета, ознаку, дію, чи служить для зв'язку слів у реченні. Склади оповідання за малюнком.*

На гу:с-то ка-пу:с-та.
ви-ро:с-ла го-ро-ді

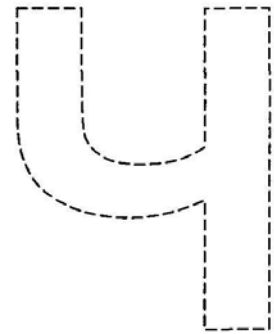


✿ *Послухай віршик, відчуй різницю у вимові звуків [г], [г']. Запиши звукову схему слова «ґава».*

Ґава ґаву запитала:
— Ти на ґанок не літала?
— Не літала я на ґанок,
То й проґавила сніданок.



✿ Запиши звукові схеми до слів «чашка», «чайник», «черевики». Розстав наголоси. Пам'ятай: звук [ч] завжди твердий, звук [й] завжди м'який.



--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

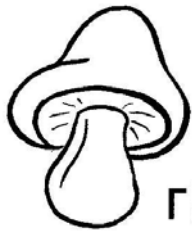
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

✿ Вивчи скоромовку.

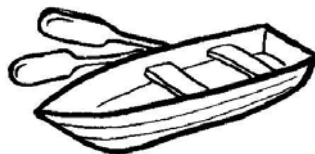
Ходить квочка коло кілочка,
Водить діточок коло квіточок.



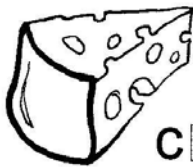
✿ З кожного слова втекла і сховалась буква. Знайди її та постав на місце.



г□иб



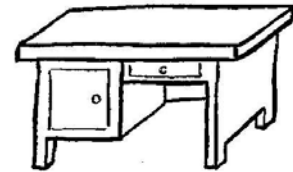
чов□н



с□р



в□ник



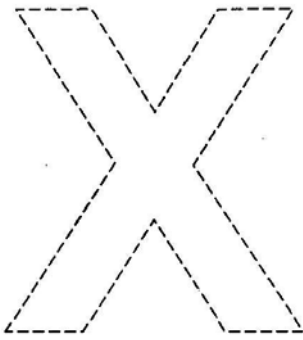
сті□



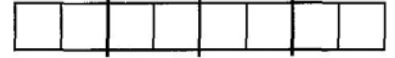
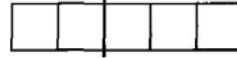
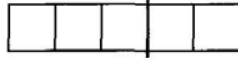
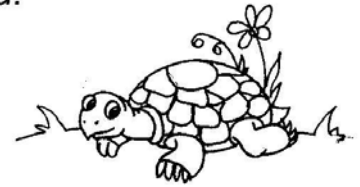
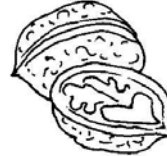
р□машка

і
р
л
е
о
и

1↓	2																		
3↓																			



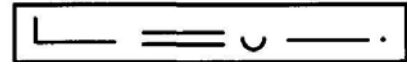
✿ Запиши звукові схеми до слів «хмара», «горіх», «черепаха». Розстав наголоси.



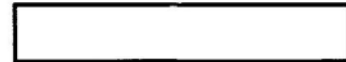
✿ Прочитай оповідання. Запиши схему другого речення. Дивлячись на схеми, знайди у реченнях слова, що позначають ознаку. Підкресли їх хвилястою лінією.



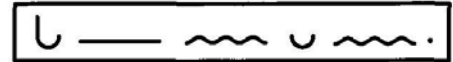
Ми г і р а л и у х о - к е □ □ .



З и - м а х о - л о д - н а .



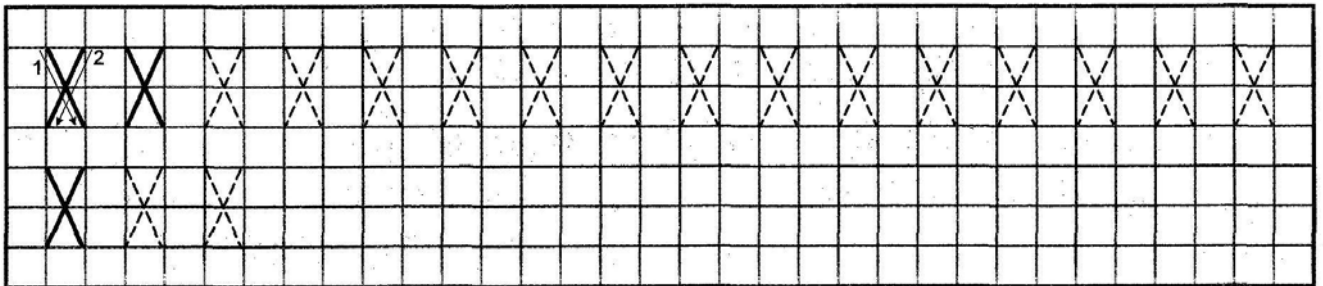
А н а м т е п - л о і в е - с е - л о .



✿ Закресли у рядках зайві букви. Згадай, чим відрізняються голосні звуки від приголосних.

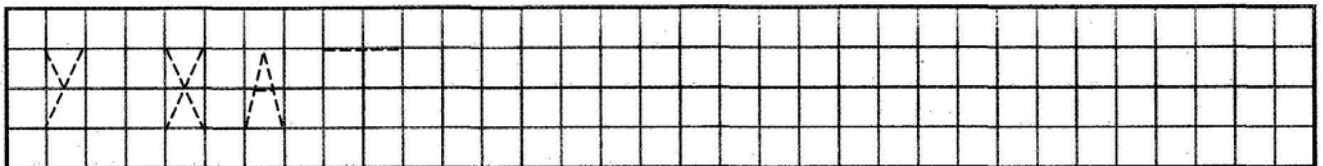
А И Е Н У І

О П Х С Т М



✿ Розділи ланцюжок на слова. Запиши речення, яке ти отримав.

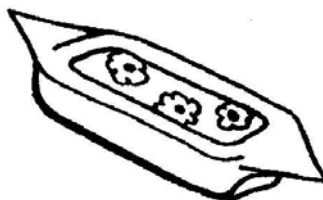
У Х А Т І Б У Л О Т И Х О .



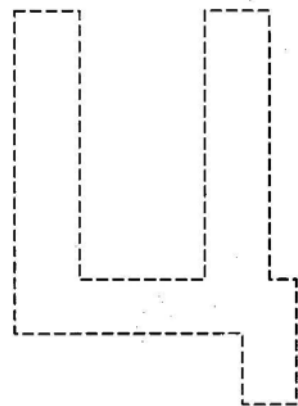
❁ Склади звукові схеми до слів «киця» та «цукерка».



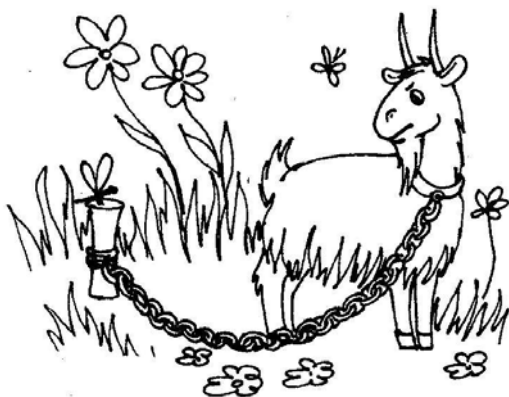
--	--	--	--



--	--	--	--	--	--	--



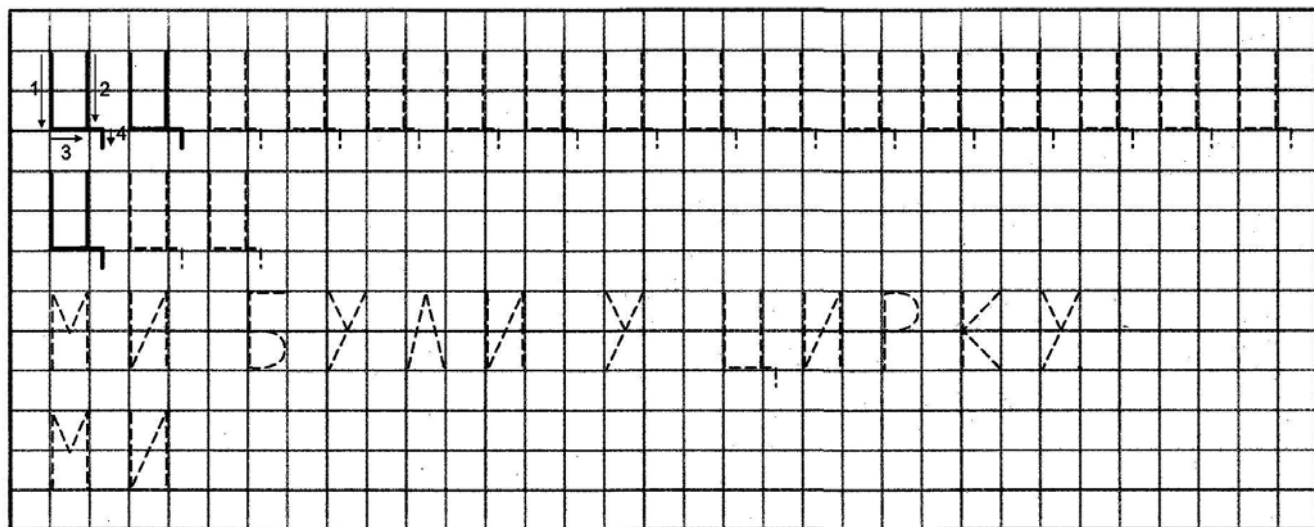
❁ Послухай віршик. Скажи, що позначає кожне слово у першому реченні: назву предметів, дію, ознаку, чи служить для зв'язку слів у реченні.

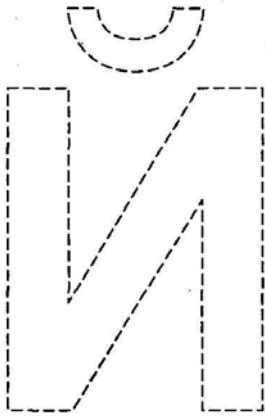


Цап гуляє по лужку.
Цілий день на ланцюжку!
От якби не ланцюжок —
Цап би випас весь лужок!

❁ Знайди у таблиці слова **цар** та **цирк**. Розфарбуй квадратики із буквами, що утворюють слово «цар», червоним кольором, а слово «цирк» — жовтим.

х	ц	и	р	к	а	ц	а	р	а
ц	у	п	к	ц	и	р	к	д	п
с	ц	а	р	п	у	ц	а	п	м

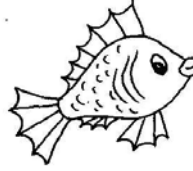




❁ Будь уважним. Буква «й» дуже схожа на букву «и» — не помиляйся під час читання та письма. Запиши звукові схеми до слів «чай», «йорж» та «зайчик». Пам'ятай: звук [й] завжди м'який.



--	--	--



--	--	--	--



--	--	--	--	--

❁ Прочитай і з'єднай пари слів за значенням.

чаш-ка

ко-ле-со

ма-ши-на

чай

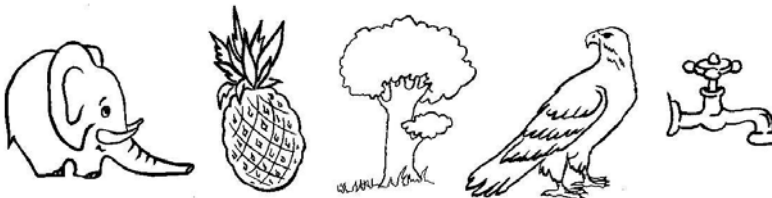
зо-шит

мо-ло-ко

ко-ро-ва

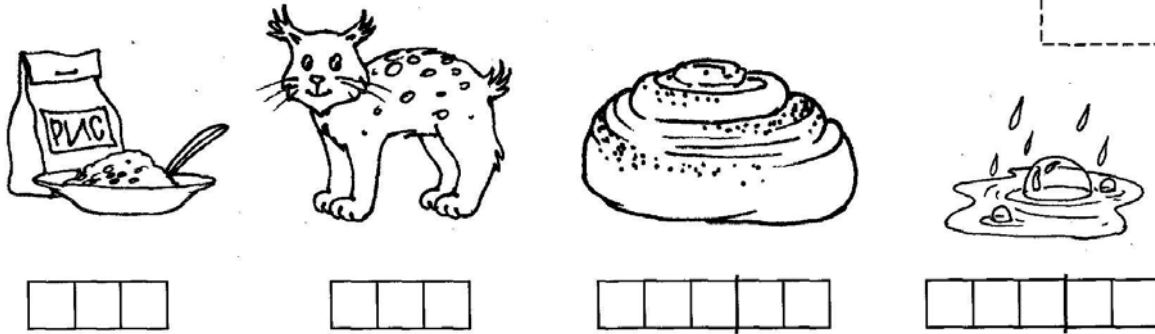
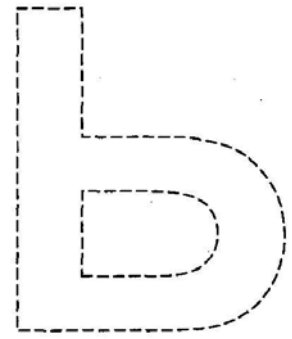
руч-ка

❁ Склади та запиши слово з перших букв у назвах малюнків.



И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И
И	И	И												
Л	У	Б	О	В	И	Й	Г	А	Й					

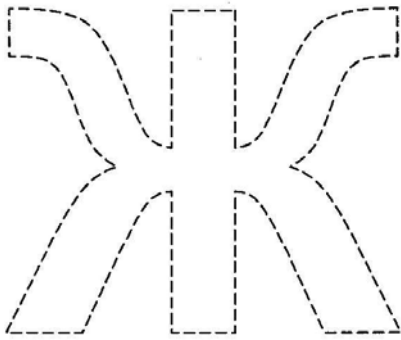
❁ **Запам'ятай:** м'який знак — це буква, але не звук. Він не є самостійним звуком, а лише пом'якшує попередні приголосні. Ось порівняй: син — синь, булка — булька. Запиши схеми до слів «рис», «рись», «булка», «булька».



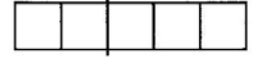
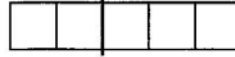
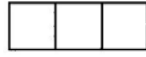
❁ **Уважно прочитай слова.** Добери до кожного слова-назви відповідне слово-ознаку та слово-дію за зразком.

те-че	—	во-да	со-лод-ке
іде		мо-ро-зи-во	пі-ро-зо-ра
та-не		дів-чи-на	ш-ви-д-кий
ле-ти-ть		лі-так	ма-ле-нь-ка

б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б
б	б	б																			
о	а	е	ь																		



✿ Запиши звукові схеми до слів «жук», «жираф», «кажан».



✿ Вивчи віршик.

У сестрички Люби
Випадають зуби.
Каже мамі Люба:
— Я тепер безжуба!



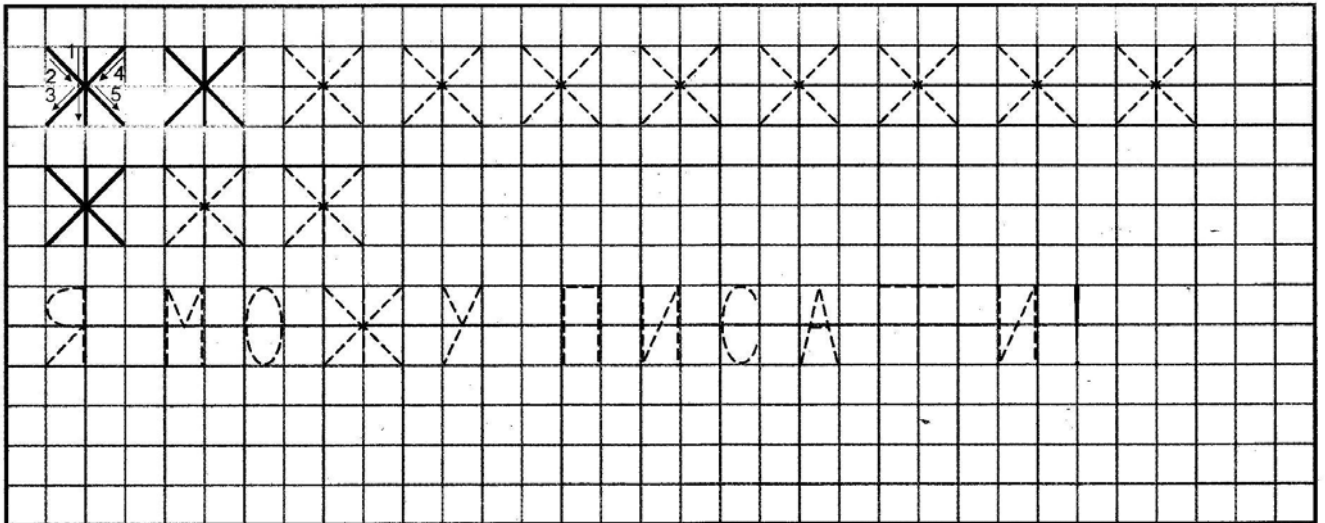
✿ Вивчи скоромовку.



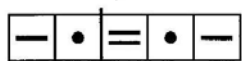
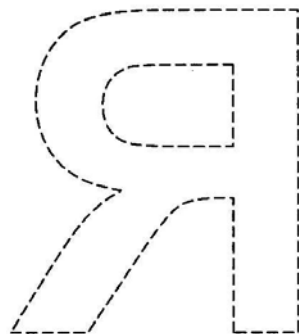
Вибіг Гришка на доріжку,
На доріжці сидить кішка.
Взяв з доріжки Гришка кішку,
Хай спіймає кішка мишку.

✿ Прочитай уважно. Поміркуй, що спільного в цих словах.

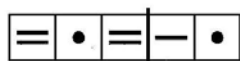
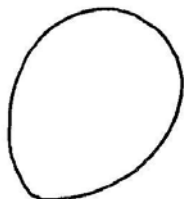
ха-та
ха-ти-на
ха-ти-н-ка



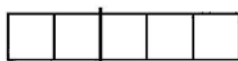
❁ Буква «я» — незвичайна буква. На початку слів та складів вона позначає два звуки, приголосний та голосний: я = [й + а]. В інших випадках вона позначає один звук [а] і пом'якшує попередній приголосний звук. Поглянь на приклади звукових схем і спробуй сам записати схеми до слів «моряк» та «яблуко». Букву «я» зафарбуй фіолетовим кольором.



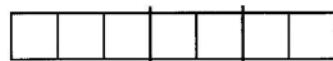
б у - р я к



я й - ц е



м о - р я к



я б - л у - к о

❁ Відгадай загадку.

Завжди в роті, а не проковтнеш. Що це?

(Язик)

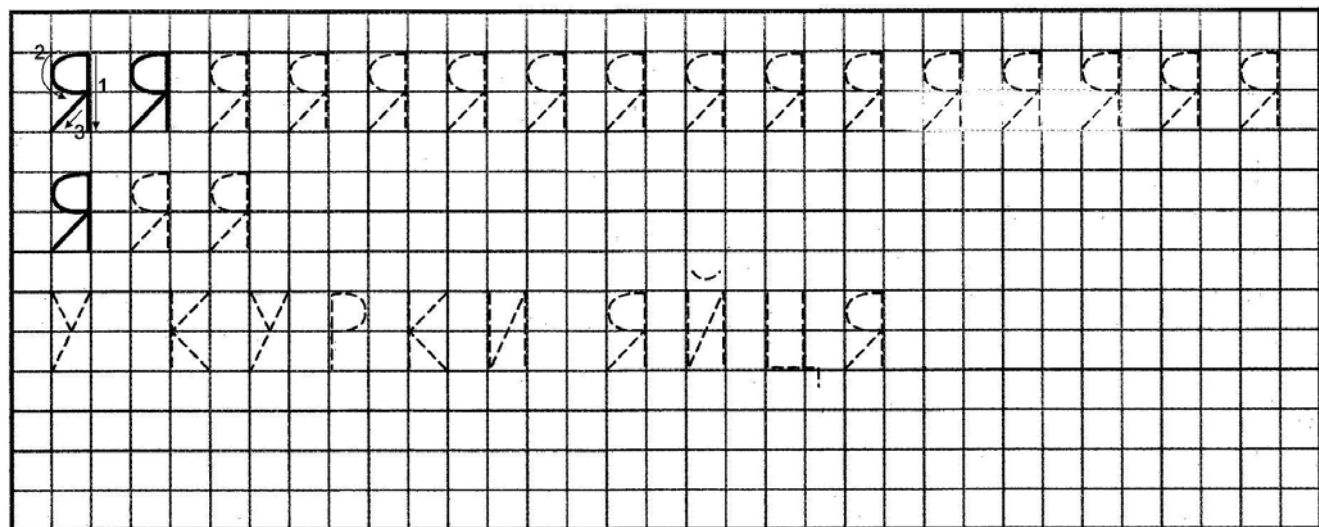
❁ Уважно прочитай пари слів. Добери самотійно до кожної пари слів однакові ознаки та ознаки, якими вони відрізняються.
(Наприклад, і молоко, і вода **рідкі**, але вода **прозора**, а молоко **біле**.)

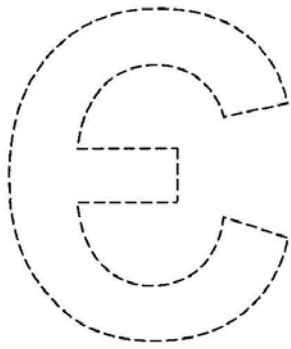
вата	с ні г
------	--------

гол-ка	ви-дел-ка
--------	-----------

о-гі-рок	по-мі-дор
----------	-----------

цу-кор	сі ль
--------	-------





* Буква «Є», як і буква «Я», може позначати два звуки, а може і один. Тому її також треба розфарбувати фіолетовим кольором.
 Запам'ятай: на початку слів та складів буква «Є» позначає два звуки: **Є = [й + е]**.
 У інших випадках буква «Є» позначає один звук [е], пом'якшуючи при цьому попередній приголосний. Ось поглянь:



≡ • - • -
 Є - Н О Т

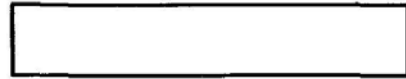
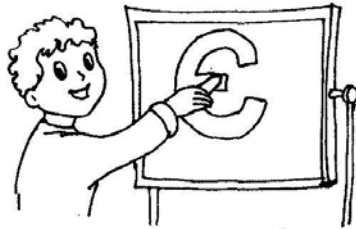


- • ≡ • ≡
 з а - Є ць

С И - Н Є
 - • ≡ •

Л І Т - Н Є
 ≡ • - ≡ •

* Послухай віршик. Запиши схему першого речення.



Хлопчик крейду дістає.
 З букви «с» він робить «є».

* Добери до кожного слова відповідну звукову схему. З'єднай відповідні слова та звукові схеми.

Є-НОТ

≡ • - • - • - • -

ЄВ-ГЕН

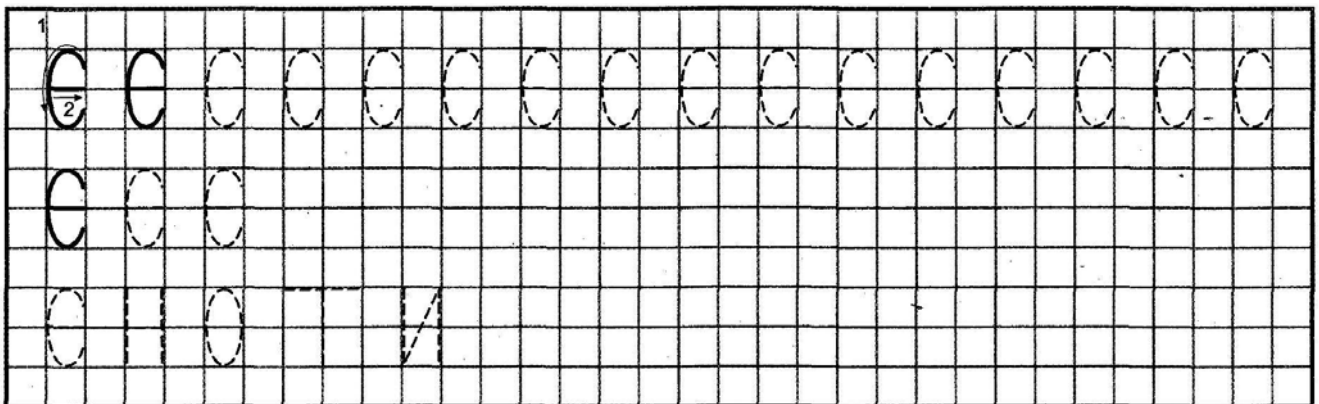
• - - • - ≡ • - - • -

НИЖ-НЄ

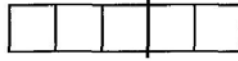
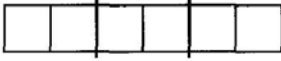
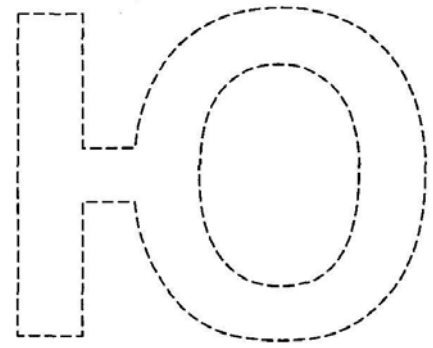
- • - ≡ • - • - - •

МО-Є

- • • - • ≡ •



- ❁ Буква «ю», як і букви «я» та «є», на початку слів та складів позначає два звуки: ю = [й + у], а в інших випадках — один звук [у], пом'якшуючи при цьому попередній приголосний. Запиши звукові схеми до слів «гадюка» і «юнга» та розфарбуй букву «ю» фіолетовим кольором.



- ❁ Прочитай уважно пари слів.

ліс — лис

син — сир

ніч — піч

лук — люк

сік — сім

мир — сир

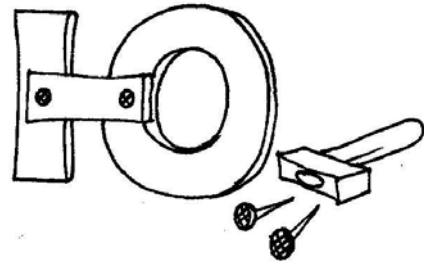
- ❁ Послухай віршик, розфарбуй малюнок.

— Як зробити букву «ю»,

Згадавсь, Іванку?

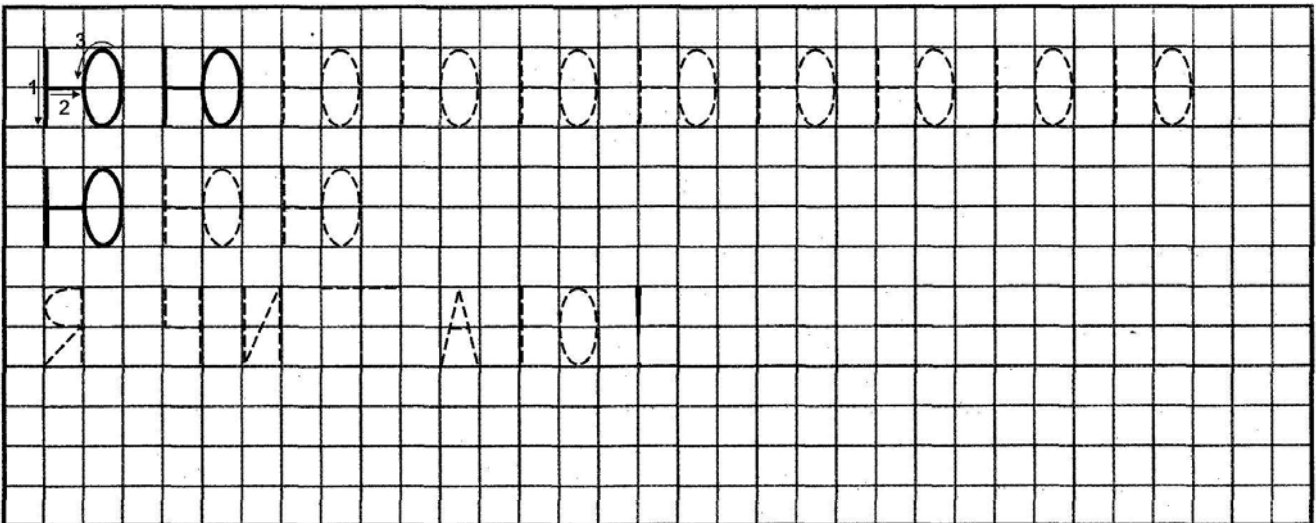
— Букви «І» та «О» приб'ю

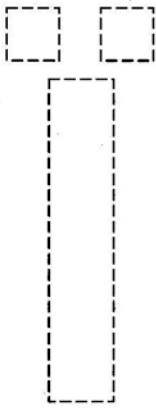
На коротку планку.



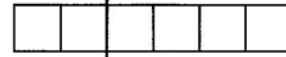
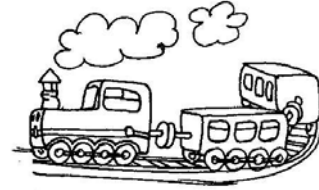
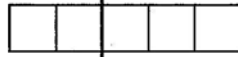
- ❁ Збираючись на прогулянку, букви вишикувалися парами. Назви, які букви стоять у кожній парі.

МН ПЦ У Я ШГ ЧО





На відміну від своїх подруг — букв «я», «є», «ю», буква «ї» завжди позначає два звуки: ї = [й + і].
Запиши звукові схеми до слів «їжак» і «поїзд» та розфарбуй букву «ї» фіолетовим кольором.



Відгадай загадку.

В мене шубка з колючок, в мене сіра спинка.
Ніс, як чорний п'ятачок, очі — намистинки.
Хто я? (їжачок)



Прочитай уважно. Що спільного в цих словах?

ї-хав	ї-жак
по-ї-хав	ї-жа-чок
при-ї-хав	ї-жа-чи-ха



З'єднай пари слів за змістом.

зима

х|ліб

їжа

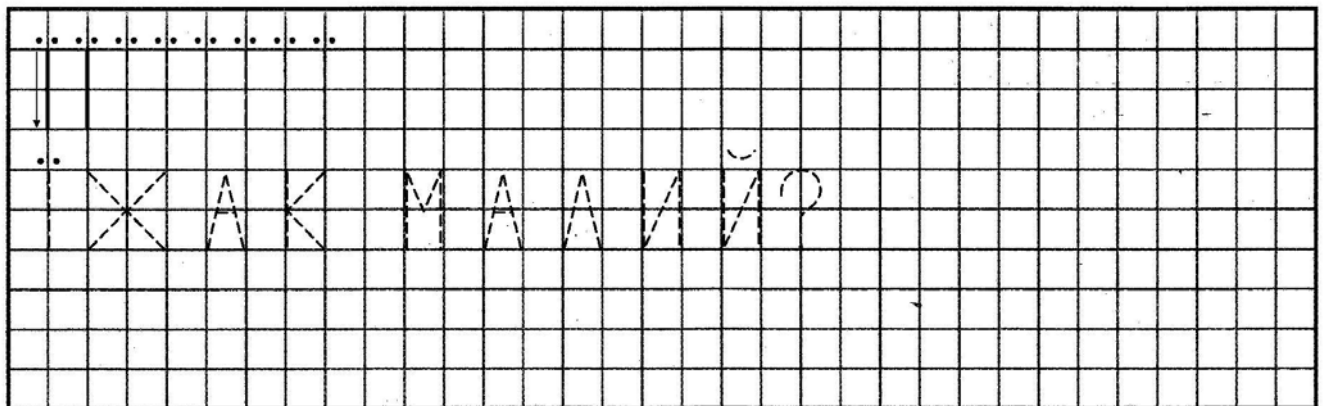
сон-це

літо

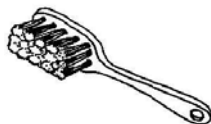
с|ніг

х|ма-ра

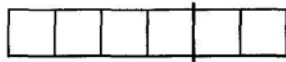
дощ



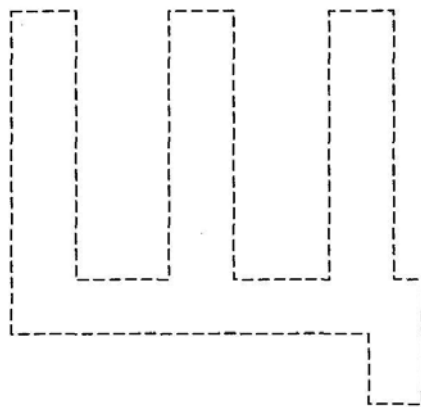
- ❁ Запам'ятай: буква «щ» завжди позначає два приголосних звуки: щ = [ш + ч].
Запиши схеми до слів «щука» та «щітка» та розфарбуй букву «щ» синім кольором.



щ у-к а



щ і т-к а



- ❁ Вивчи скоромовку.

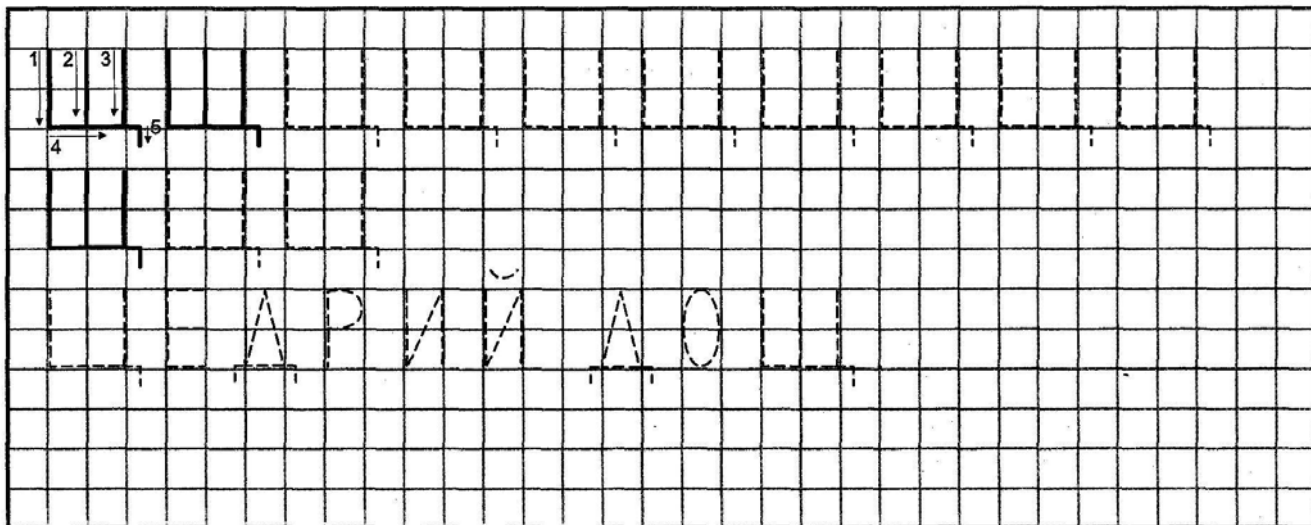
На дворі зелений кущ,
Над кущем літає хрущ.
Ми прибігли до куща —
Над кущем нема хруща.

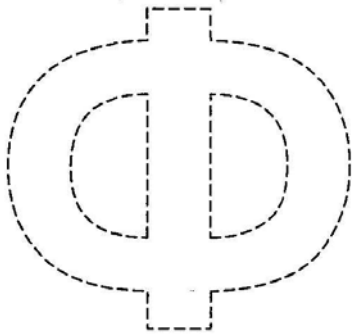


- ❁ Прочитай оповідання. Підкресли слова, що означають назви, однією рисочкою, слова, що означають дію, — двома рисочками, слова-ознаки підкресли хвилястою лінією.



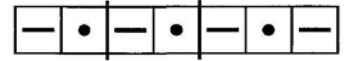
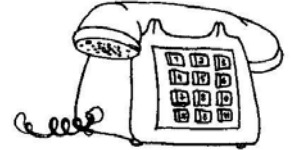
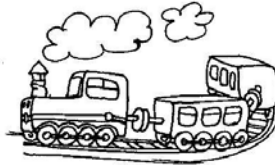
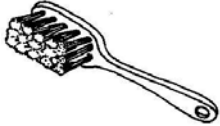
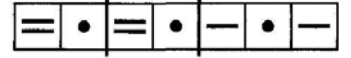
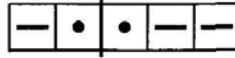
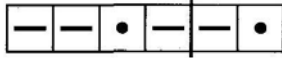
Іде ряс-ний дощ.
Поле мок-ре.
Мок-рі дерева,
мок-рі кущі.





Вітаємо! Тепер ти знаєш усі букви українського алфавіту. Ти вже вмієш читати і навіть трошки писати. Бажаємо тобі подальших успіхів у навчанні!

❁ *Добери правильні звукові схеми до поданих малюнків.*



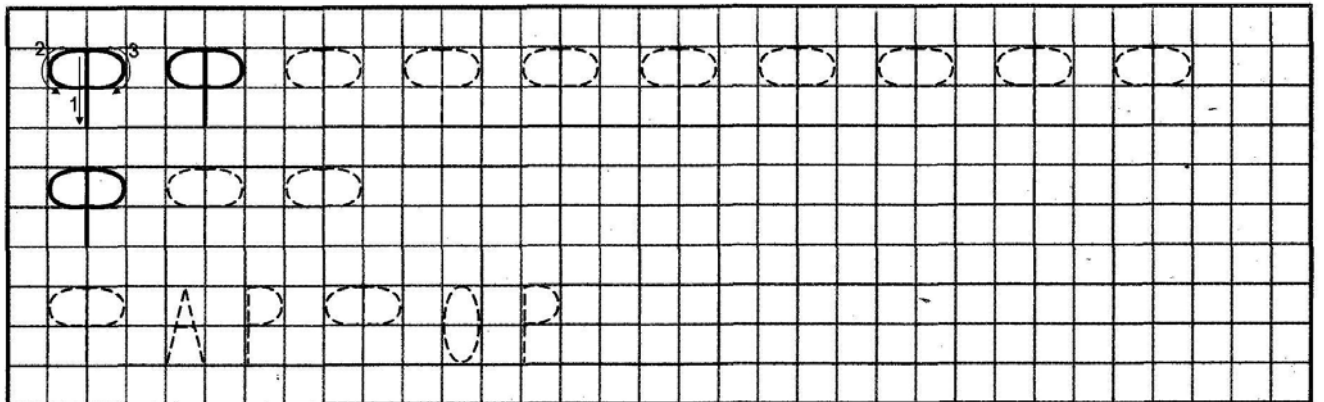
❁ *Вивчи скоромовку. Розфарбуй малюнок.*

Фарбував Федько фанеру,
Фарбу взяв фіалкам в тон.
У шофера-фантазера
Фіолетовий фургон!



❁ *Прочитай речення. Підкресли слова-назви однією рисочкою, слова-дії — двома рисочками, слова-ознаки підкресли хвилястою лінією.*

Федько фарбував фанеру фіолетовою фарбою.



Міністерство освіти і науки України
Науково-методичний центр середньої освіти
Рекомендовано як навчально-наочний посібник для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку (протокол засідання Науково-методичної комісії з дошкільної педагогіки та психології МОН України № 2 від 26 червня 2002 р.)

Навчальне видання

Федієнко Василь Віталійович

СУПУТНИК БУКВАРЯ

Для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку

Редактор Р. Дерев'яченко
Художники С. Житник, О. Гуляєва
Коректори Т. Вакуленко, Н. Косенко
Комп'ютерне макетування С. Бирюков

ШКОЛА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

Видавничий дім «ШКОЛА»
61103, м. Харків, а/с 535, тел. (057) 762-32-22

Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єкта видавничої справи
Сер. ДК № 907 від 25.04.2002 р.

Формат 84x108 1/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Гарнітура Букварна. Умовн. друк. арк. 3,36. Обл.-вид. арк. 4,62. Зам. № 45/06.
Надруковано у ПП «Юнісофт»: 61045, м. Харків, вул. Космічна, 21а

Не маючи змоги визначити авторів значної частини творів, наведених у виданні, укладач визнав за доцільне не підписувати кожний окремий твір. Укладач у жодному разі не претендує на авторство віршів та творів, що їх було включено до видання як ілюстративний матеріал згідно із Законом України «Про авторське право та суміжні права». Список опрацьованої літератури див. у букварі «Читайлик» В. В. Федієнка.

До деяких творів було внесено незначні зміни з метою адаптації для дітей дошкільного віку.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ



Тексти для читання дорослими дитині.



Посторінкові методичні рекомендації для батьків.



Наголошений голосний звук.



Ненаголошений голосний звук.



Твердий приголосний звук.



М'який (пом'якшений) приголосний звук.



Слово — назва предмета.



Слово — назва дії.



Слово — назва ознаки.



Слово, що служить для зв'язку інших слів у реченні.

ЗРАЗКИ ГРАФІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТА ФІГУР
ДЛЯ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ В ОКРЕМОМУ ЗОШИТІ

ISBN 966-8114-04-3



9789668114045

www.schoolbook.com.ua

